

Propietat intel·lectual en l'audiovisual: novetats legislatives

Autor: Raquel Pérez Mayoral
PID_00227096

Material docent de la UOC

Universitat Oberta
de Catalunya

www.uoc.edu

Índex

- 1. Modificació del règim de compensació equitativa per còpia privada:**
 - 1.1. Introducció.
 - 1.2. Concepte de compensació equitativa per còpia privada.
 - 1.3. Regulació de la còpia privada en el Dret Comunitari.
 - 1.4. Sistema de compensació equitativa per còpia privada a Espanya fins l'1 de gener de 2012 .
 - 1.5. Procés de canvi arrel de la Sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea ("TJUE"), de 21 d'octubre de 2010 en el cas "Padawan".
 - 1.6. Novetats del nou sistema .
 - 1.7. Conclusions.

- 2. "Llei Sinde": Disposició Final Quadragèsima Tercera de la Llei 2/2011, de 4 de març d'Economia Sostenible.**
 - 2.1. Introducció.
 - 2.2. Modificacions Legislatives introduïdes per la Llei Sinde.
 - 2.3. La Comissió de Propietat Intel·lectual.
 - 2.4. Composició de la Comissió de Propietat Intel·lectual.
 - 2.5. Regles de funcionament de la Secció Primera de la Comissió de Propietat Intel·lectual.
 - 2.6. Regles de funcionament de la Secció Segona de la Comissió de Propietat Intel·lectual.
 - 2.7. Procediment de salvaguarda dels drets de Propietat Intel·lectual .
 - 2.8. Conclusió.

- 3. Llei 21/2014, de 4 de novembre, per la qual es modifica el Text Refós de la Llei de Propietat Intel·lectual, aprovat per Reial Decret Legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, i la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'Enjudiciament Civil.**

1. Modificació del règim de compensació equitativa per còpia privada

1.1. Introducció:

Amb data 4 de novembre de 2014, s'ha aprovat la **Llei 21/2014, de 4 de novembre per la qual es modifica el Text Refós de la Llei de Propietat Intel·lectual, aprovat per Reial Decret Legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, i la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'Enjudiciament Civil**, vigent des de l'1 de gener de 2015.

En aquest sentit, la Llei ha introduït l'actual redacció de l'article 25 de la llei, relatiu al règim de compensació equitativa o cànon per còpia privada, limitant substancialment el supòsit d'aplicació del límit per còpia privada, tal i com el veurem a continuació.

1.2. Concepte de compensació equitativa per còpia privada

La compensació equitativa per còpia privada és una compensació als titulars pels drets de Propietat Intel·lectual que deixin de percebre. És a dir, és un instrument que té com a objectiu principal, trobar un equilibri per les pèrdues que l'exercici del límit de la còpia privada suposa per a l'autor.

Quan la Llei de Propietat Intel·lectual parla de supressió de la compensació equitativa per còpia privada amb excepció dels **límits establerts a l'article 31.2** de la llei, aquests límits als que fa referència, són aquells que permeten als particulars realitzar còpies d'obres protegides per drets de Propietat Intel·lectual, sense cap mena d'autorització, sempre i quan:

- i. les obres reproduïdes ja estiguin **divulgades** i,
- ii. la seva reproducció es dugui a terme per **persones físiques** (no per persones jurídiques), per al seu **ús privat**.

Per tant, la compensació equitativa per còpia privada no pretén compensar altre tipus d'usos no autoritzats, com serien la pirateria per Internet, sinó només les pèrdues que tenen o poden tenir els autors dins d'aquest exercici legal.

El seu fonament no és un altre que el de "compensar" als titulars de drets per les pèrdues econòmiques sofertes com a conseqüència de la licitud de les còpies privades.

1.3. Regulació de la còpia privada en el Dret Comunitari

L'any 2001, la **Directiva 2001/29** va abordar l'harmonització dels límits als drets de Propietat Intel·lectual en l'àmbit comunitari i va incloure entre aquells límits el de la còpia privada¹.

¹ "Los Estados Miembros podrán establecer excepciones o limitaciones al derecho de reproducción contemplado en el artículo 2 en los siguientes casos: (...) b) en relación con reproducciones en cualquier soporte efectuadas por una persona física para uso privado y sin fines directa o indirectamente comerciales, siempre que los titulares de los derechos reciban una compensación equitativa teniendo en cuenta si se aplican o no a la obra o prestación de que se trate las medidas tecnológicas contempladas en el artículo 6".

Aquesta Directiva faculta als Estats membres a restringir per llei el dret dels autors a autoritzar o a prohibir les reproduccions de les seves obres, quan aquestes reproduccions siguin fetes per particulars pel seu ús privat, i sense una finalitat directa o indirectament comercial. Per tant, es tracta d'una excepció, que els Estats membres poden o no introduir a les seves legislacions nacionals.

Aquesta excepció, per tant, per si mateixa no és obligatòria. És a dir, els Estats són lliures d'admetre en els seus ordenaments jurídics la còpia privada, però en el cas de permetre-la, han de reconèixer forçosament als titulars de drets una "compensació equitativa".

En tot cas, si bé és una opció dels Estats regular sobre la còpia privada, la Directiva aclaria el seu contingut, a saber:

- Que, efectivament, es tracta d'una excepció a un dret exclusiu d'autors i altres titulars de drets. És a dir, no es tracta d'un dret de l'usuari;
- Que l'usuari pot exigir en certs supòsits que l'excepció tingui una aplicació efectiva, en quan a la relació entre còpia privada i mesures de protecció;
- Que, per a que hi hagi còpia privada hi ha d'haver una compensació equitativa. No s'entén una sense l'altre, i constituïria una infracció del Dret Comunitari, la instauració del límit (que no del dret) de còpia privada, si no fos acompanyat de la garantia d'una "compensació equitativa" pels titulars de drets.

A l'actualitat, el límit per còpia privada i, en conseqüència, la compensació equitativa, ha estat incorporat i és objecte de regulació, a les legislacions de vint-i-quatre Estats membres de la Unió Europea, a excepció del Regne Unit, Irlanda i Luxemburg.

A Espanya, la Directiva es va incorporar amb la **Llei 23/2006, de 7 de juliol**, que modificava la Llei de Propietat Intel·lectual. Aquesta Llei té un ampli contingut, però potser cap d'ells tant conflictiu com la regulació del límit de còpia privada i, en particular, la fixació dels termes i condicions de la compensació equitativa per còpia privada digital.

1.4. Sistema de compensació equitativa per còpia privada a Espanya fins l'1 de gener de 2012.

A Espanya, l'**article 25 de la Llei de Propietat Intel·lectual** (juntament amb l'Ordre Ministerial 1743/2008, de fixació de les tarifes aplicables per als dispositius i suports de reproducció digital), gravava amb aquest cànon la reproducció realitzada exclusivament per a ús privat, mitjançant aparells o instruments tècnics no tipogràfics, d'obres divulgades en forma de llibres o publicacions, fonogrames, videogrames o en altres suports sonors, visuals o audiovisuals.

Aquest article, fruit de la incorporació de la Directiva Europea comentada al punt anterior, establia una compensació equitativa i única per còpia privada, adoptant un sistema de cànon o gravamen de dret privat fonamentat en el "principi d' idoneïtat objectiva". Segons aquest principi, la compensació es determinava per cada modalitat de reproducció (llibres, gravacions sonores i gravacions audiovisuals) en funció dels equips, aparells o suports materials idonis per a realitzar aquella reproducció, fabricats en l'Estat espanyol, o adquirits fora de l'Estat per a la seva distribució o utilització a Espanya. I tot això, amb la finalitat de compensar els drets de propietat intel·lectual que es deixessin de percebre per aquesta reproducció, els autors i artistes, intèrprets o executants.

Es fixava com a deutors solidaris de l'obligació del pagament del "cànon" a l'importador o al fabricant i als successius distribuïdors d'aquests productes. D'aquesta forma, aquests obligats, havien de complir amb una sèrie d'obligacions d'autoliquidació i de facturació establertes en aquest article 25 de la Llei, i repercutir successivament el cànon en el preu dels productes, fins arribar al consumidor final, que era realment el qui assumia el pagament.

En aquest sentit, el deutor legal era qui ingressava les quantitats percebudes en concepte de cànon a les diferents entitats de gestió dels drets de Propietat Intel·lectual, que eren les encarregades de redistribuir-les entre els autors i titulars de drets.

Fins a dades recents, l'aplicació del cànon es feia de forma indiscriminada, sense tenir en compte si l'adquirent dels productes era una persona física (de la que es presumeix que pot utilitzar aquests productes per a realitzar còpies privades), o professionals, empreses i administracions públiques.

1.5. Procés de canvi arrel de la Sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea ("TJUE"), de 21 d'octubre de 2010 en el cas "Padawan".

Durant l'any 2009 i 2010, el cànon per còpia privada, va ser objecte de nombroses i importants resolucions judicials que limitaven la seva aplicació indiscriminada.

No obstant això, la Sentència del TJUE de 21 d'octubre de 2010, en el cas "Padawan", no habilitava per fer interpretacions tan restrictives com les que assumien alguns jutges i tribunals espanyols, i bona part de l'opinió pública.

Es tracta d'una sentència que ha estat interpretada de molt diferents formes. L'opinió majoritària creu que el Tribunal rebutja principalment l'aplicació indiscriminada del cànon, en particular, sobre l'adquisició de dispositius de reproducció adquirits per persones jurídiques (empreses, administracions públiques, etc.) i despatxos professionals.

Altres interpretacions més profundes, consideraven que la sentència havia de constituir un punt d'inflexió en els actuals sistemes de cànon per còpia privada per no complir adequadament amb la Directiva Europea d'ésser una compensació realment "equitativa".

Arrel d'aquest i altres pronunciaments judicials, el Govern anterior, va assumir el compromís legal d'aprovar un Reial Decret en el termini de 3 mesos, amb la finalitat de fer una revisió de l'actual sistema amb l'objectiu d'adaptar el règim jurídic del cànon digital al marc normatiu i jurisprudencial de la Unió Europea i trobar així un just equilibri entre els diferents interessos en joc.

1.6. Novetats del nou sistema.

El **Reial Decret Llei de 20/2011**, de 30 de desembre, a la seva **Disposició Addicional Dècima**, modifica el règim de compensació equitativa per còpia privada, eliminant el complex sistema que existia fins ara (el que es regulava a l'article 25 de la Llei de Propietat Intel·lectual comentat a l'apartat anterior), substituint-lo per un altre, en el qual, després d'una estimació aproximada del muntant total al que pot ascendir el perjudici causat als titulars de drets per la còpia privada, la compensació equitativa es farà amb càrrec als Pressupostos Generals de l'Estat. En tot cas, el propi article, deixava en mans del Govern la seva regulació.

La nova reforma d'aquest article introduït per la nova Llei (vigent des de l'1 de gener de 2015) regula els supòsits concrets en els que s'aplicarà aquesta compensació equitativa per còpia privada, que s'aplicarà quan concorrin les següents circumstàncies:

- a) Les còpies les realitzi una persona física per al seu ús privat, no professional ni empresarial i sense finalitats, directa o indirectament, comercials.
- b) A partir d'obres adquirides mitjançant compravenda o a les quals hagi accedit a través d'actes de difusió lícita (la difusió d'un programa de televisió o ràdio).
- c) No es faci una utilització col·lectiva ni lucrativa.
- d) Queden exclosos de la còpia privada el streaming, les bases de dades i els programes d'ordinador.

En resum, com podeu veure, la reforma restringeix substancialment el límit de còpia privada excloent les noves formes d'explotació digital, com el streaming o la posada a disposició de continguts a Internet.

D'altra banda, la compensació equitativa derivada del límit de còpia privada, se seguirà pagant als titulars de drets de propietat intel·lectual amb càrrec als pressupostos generals de l'Estat. Aquesta forma de compensació està pendent de ser revisada pel Tribunal de Justícia de la Unió Europea qui haurà de pronunciar-se sobre la seva adequació al Dret de la Unió Europea.

En relació al procediment per a efectuar el pagament de la compensació, el Govern va aprovar en virtut del **Reial Decret 1657/2012, de 7 de desembre, procediment de pagament de la compensació equitativa per còpia privada** amb càrrec als Pressupostos Generals de l'Estat.

- Quins seran els beneficiaris de la compensació equitativa per còpia privada?:
 - Els autors de les obres ja divulgades en forma de llibres o publicacions, de fonogrames, videogrames, o d'altres suports sonors, visuals o audiovisuals, explotades públicament.
 - Els editors, els productors de fonogrames i videogrames, quan correspongui.
 - Els artistes, intèrprets o executants, les actuacions dels quals hagin estat fixades en fonogrames o videogrames.

Queden exclosos en aquest apartat els titulars de drets relatius a bases de dades electròniques i als programes d'ordinadors.

D'altra banda, aquest dret serà irrenunciable (com ja ho era a la legislació anterior) per als autors, i els artistes intèrprets o executants.

- Quina serà la quantia de la compensació?

La quantia adequada per compensar el perjudici causat als titulars de drets de reproducció, es determinarà dins dels límits pressupostaris establerts per a cada exercici.

Per a l'estimació del perjudici causat, es prendran com a base, entre d'altres, els següents criteris:

- l'estimació del número de còpies realitzades;
 - l'impacte de la còpia privada sobre la venda d'exemplars de les obres;
 - l'import mig de la unitat de cada modalitat reproduïda, el percentatge del preu de la còpia original que va destinat a remunerar els drets de Propietat Intel·lectual, i la vigència del drets de propietat intel·lectual de les obres i prestacions reproduïdes;
 - el diferent perjudici en funció del caràcter digital o analògic de les reproduccions efectuades.
- Quina serà la distribució de la compensació?

La distribució de la compensació equitativa per còpia privada, es farà de la següent manera:

- a) En la modalitat de fonogrames:
 - 50% autors

25% artistes, intèrprets o executants
25% productors

b) En la modalitat de videogrames i altres suports visuals o audiovisuals:

1/3 autors
1/3 artistes, intèrprets o executants
1/3 productors

c) En la modalitat de llibres o produccions assimilades:

55% autors
45% editors

Les entitats de gestió hauran d'acreditar documentalment davant la Secretaria d'Estat de Cultura, la recepció dels pagaments efectuats amb càrrec al Pressupost del Ministeri d'Educació, Cultura i Esports, en concepte de compensació equitativa per còpia privada, en el termini d'un mes des de la seva recepció.

- Com es portarà a terme la liquidació de la compensació?:

El repartiment dels imports abonats pel Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, en concepte de compensació equitativa per còpia privada entre els titulars beneficiaris es realitzarà de conformitat amb l'article 154 de la Llei de Propietat Intel·lectual. Aquest article estableix que aquest repartiment s'efectuarà equitativa i proporcionalment entre els titulars d'obres o produccions utilitzades, conforme els estatus i excloent l'arbitrarietat.

En aquest sentit, també hauran d'informar al Ministeri anualment sobre les quantitats abonades, les pendents d'abonament i sobre el criteri de distribució. Els imports que restin pendents d'abonament i no siguin reclamats durant el termini establert al respecte, podran ser articulats pel propi Ministeri o per les entitats de gestió per activitats assistencials, formatives o de promoció.

1.7. Conclusió:

Les novetats legislatives en relació a la compensació equitativa per còpia privada (antic "cànon digital") tenen com a objectiu principal evitar una obligació de pagament en determinades ocasions on el perjudici ha estat mínim, i d'altra banda, trobar un criteri útil per tal d'avaluar les circumstàncies que permetin determinar la quantia objecte de compensació.

El segon canvi important en relació a l'anterior legislació és el mecanisme de finançament de la compensació, que deixa de dependre de la recaptació de les entitats de gestió per a fer-ho directament a càrrec dels Pressupostos Generals de l'Estat.

Així, el legislador ha considerat oportú que els ciutadans puguin beneficiar-se, al territori espanyol, del límit de còpia privada, com a contraprestació a una part dels impostos que satisfan, i dels quals, es nodreixen els ingressos públics.

2. Aprovació de la "Llei Sinde":

2.1. Introducció.

La revolució digital que actualment estem vivint, representa una gran oportunitat per a la creació i difusió dels continguts de caràcter cultural, però, de forma paral·lela, també ha fet sorgir noves modalitats de vulneració dels drets de Propietat Intel·lectual per part dels propis serveis de la societat de la informació. Són molts d'aquests, els que intenten obviar que la posada a disposició del públic (també a Internet) d'obres o prestacions protegides, només és lícita, quan hi ha una autorització per part dels titulars de drets, o quan s'està emparat en algun dels límits legals d'aquests.

La conseqüència d'aquestes infraccions, a més d'una continua vulneració de drets de Propietat Intel·lectual i de quantioses pèrdues pel sector cultural, suposa una competència deslleial que dificulta la creació de nous models de negoci i la producció i creació de nous continguts musicals, audiovisuals, literaris o multimèdia.

En aquest sentit, i dins del marc de crisi econòmica i financera que pateix l'Estat Espanyol, amb data 4 de març de 2011, es va aprovar la **Llei 2/2011, de 4 de març, d'Economia Sostenible** (en endavant anomenada, **LES**), amb l'objectiu de dur a terme els canvis necessaris per incentivar i accelerar el desenvolupament d'una economia més competitiva i més innovadora².

I és precisament, la **Disposició Final Quarantena Tercera de la LES**, més coneguda com "Llei Sinde", la que defineix clarament l'objectiu de protecció dels drets de Propietat Intel·lectual.

2.2. Modificacions Legislatives introduïdes per la Llei Sinde

La coneguda popularment com "Llei Sinde" considera als drets de Propietat Intel·lectual com a béns d'interès general, i articula una sèrie de modificacions substancials per a la seva protecció.

En línies generals podem dir que aquesta norma dota de noves competències al Ministeri de Cultura i dóna un paper important, encara que complicat a la pràctica, als Jutjats Centrals del Contenciós Administratiu.

² Art 1 Objeto "Esta Ley tiene por objeto introducir en el ordenamiento jurídico las reformas estructurales necesarias para crear condiciones que favorezcan un desarrollo económico sostenible".

La Llei Sinde, introdueix a la legislació espanyola les següents modificacions:

- La Llei 34/2002, d' 11 de juliol de Serveis de la Societat de la Informació (en endavant, **LSSI**);
 - Reial Decret Legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei de Propietat Intel·lectual (en endavant, **LPI**);
 - La Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la Jurisdicció Contenciós-Administratiu.
- La primera de les modificacions, la trobem a **l'article 8.1 de la LSSI**. La principal conseqüència de la Llei Sinde és l'atorgament a l'Administració de competències en matèria de Propietat Intel·lectual, per a les quals, fins a la data, era competent la jurisdicció ordinària.

Aquest article 8, fa referència a les restriccions a la prestació de serveis en la societat de la informació, enumerant una sèrie de principis contra els quals, no podrà atemptar cap servei d'Internet. I és aquí on la Llei Sinde, per, d'alguna forma, poder justificar la legitimació de l'Administració en aquest àmbit, fa una modificació, introduint una nova restricció en la lletra e) d'aquest article 8 amb la següent redacció:

"Artículo 8. Restricciones a la prestación de servicios.

1. En caso de que un determinado servicio de la sociedad de la información atente o pueda atentar contra los principios que se expresan a continuación, los órganos competentes para su protección, en ejercicio de las funciones que tengan legalmente atribuidas, podrán adoptar las medidas necesarias para que se interrumpa su prestación o para retirar los datos que los vulneran.

Los principios a que alude este apartado son los siguientes:

a) La salvaguarda del orden público, la investigación penal, la seguridad pública y la defensa nacional.

b) La protección de la salud pública o de las personas físicas que tengan la condición de consumidores o usuarios, incluso cuando actúen como inversores.

c) El respeto a la dignidad de la persona y al principio de no discriminación por motivos de raza, sexo, religión, opinión, nacionalidad, discapacidad o cualquier otra circunstancia personal o social, y

d) La protección de la juventud y de la infancia.

e) La salvaguarda de los derechos de propiedad intelectual

(....)"

Amb aquesta aportació a la **LSSI**, la Llei Sinde atorga a l'Administració potestat per a dur a terme mesures de protecció de la propietat intel·lectual davant de determinades infraccions, equiparant la salvaguarda dels drets de Propietat Intel·lectual, a la salvaguarda de l'ordre públic, la defensa nacional o el respecte a la dignitat de la persona.

- La segona de les modificacions la trobem a la **LPI** on la Llei Sinde introdueix una **Disposició Adicional Cinquena** assignant al Ministeri de Cultura la potestat i el deure de velar per la salvaguarda dels drets de Propietat Intel·lectual dels quals parlàvem al paràgraf anterior, davant possibles infraccions dels prestadors de Serveis de la Societat de la Informació:

"El Ministerio de Cultura, en el ámbito de sus competencias, velará por la salvaguarda de los derechos de propiedad intelectual frente a su vulneración por los responsables de servicios de la sociedad de la información en los términos previstos en los artículos 8 y concordantes de la Ley 34/2002, de 11 de julio, de Servicios de la Sociedad de la Información y de Comercio Electrónico".

Aquí, és necessari fer un incís, perquè la nova **Llei 21/2014, de 4 de novembre**, ha modificat aquest article, encara que l'essència i les noves competències continuen vigents.

En aquest sentit, per poder dur a terme aquesta defensa, era necessària la creació d'un òrgan que s'encarregaria de vetllar per aquests drets: és així com neix la **Secció Segona** de la ja existent **Comissió de Propietat Intel·lectual** regulada a l'**article 158** de la **Llei de Propietat Intel·lectual**.

Si bé la **Llei de Propietat Intel·lectual**³ (**Art. 158**) ja havia creat temps enrere, dins el Ministeri de Cultura (avui Ministeri d'Educació, Cultura i Esport), amb caràcter d'òrgan col·legiat i d'àmbit nacional, l'anomenada "Comissió Mediadora i Arbitral de Propietat Intel·lectual", assignant-li funcions de mediació, arbitratge i salvaguarda de drets en l'àmbit de la propietat intel·lectual, és la Llei Sinde⁴, la que dins d'aquesta preocupació d'àmbit nacional i internacional, modifica aquest article 158 de la Llei de Propietat Intel·lectual, ampliant les competències a la primera de les seccions de la Comissió, i creant una Secció Segona, tal i com ho veurem desenvolupat en els següents punts del programa.

Així mateix, i donant compliment a l'apartat quart d'aquest article 158 de la Llei de Propietat Intel·lectual⁵, el 30 de desembre de 2011, es va aprovar el Reglament que atorga competències a la Comissió de Propietat Intel·lectual ja creada, i regula el seu funcionament. Es tracta del **Reial Decret 1889/2011, de 31 de desembre, pel qual es regula el funcionament de la Comissió de Propietat Intel·lectual**, que el que fa és dotar de virtualitat a les modificacions ja introduïdes a la Llei d'Economia Sostenible, amb l'objectiu de salvaguardar els drets de Propietat Intel·lectual a Internet i amb el clar objectiu de reduir els elevats nivells de pirateria dels últims anys a l'Estat Espanyol.

³ Real Decreto Legislativo 1/1996, de 12 de abril, por el que se aprueba el Texto Refundido de la Ley de Propiedad Intelectual, regularizando, aclarando y armonizando las disposiciones legales vigentes sobre la materia.

⁴ Disposición final cuadragésima tercera Modificación de la Ley 34/2002, de 11 de julio, de Servicios de la Sociedad de la Información y de Comercio Electrónico, el Real Decreto legislativo 1/1996, de 12 de abril, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley de Propiedad Intelectual y la Ley 29/1998, de 13 de julio, reguladora de la Jurisdicción Contencioso-administrativa, para la protección de la propiedad intelectual en el ámbito de la sociedad de la información y de comercio electrónico.

⁵ Art. 158.4 "(...) Reglamentariamente se determinará el funcionamiento de la Sección y el procedimiento para el ejercicio de las funciones que tiene atribuidas (...)".

- La tercera de les modificacions legislatives com a conseqüència de l'aprovació de la Llei Sinde la trobem a l'**apartat 5 de la disposició addicional quarta de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la Jurisdicció Contenciós-Administratiu**, on la Llei Sinde, estableix que els actes de la Secció Segona de la Comissió de Propietat Intel·lectual (més tard els estudiarem) es podran recórrer en única instància davant el Jutjat Central del Contenciós Administratiu.

D'aquesta manera, el que es pretén és que les resolucions dictades per la Comissió de Propietat Intel·lectual, i executades prèvia autorització judicial, posin fi a la via administrativa. L'acte administratiu (resolució) dictat per la Secció Segona de la Comissió de Propietat Intel·lectual es podrà recórrer davant Jutjat Central del Contenciós Administratiu, i es podran sol·licitar mesures cautelars per a la suspensió del procediment, impedit-ne l'execució de la resolució (ex.: tancament de la web) fins que es pronunciï l'Audiència Nacional, que sí podrà valorar el fons de l'assumpte i pronunciar-se a favor o en contra de la resolució de la Comissió, deixant-la sense efectes.

2.3. La Comissió de Propietat Intel·lectual

La Comissió de Propietat Intel·lectual és un òrgan col·legiat i amb competències a tot l'Estat Espanyol, que actuarà per mitjà de dues Seccions.

La Comissió s'encarregarà de defensar els drets de Propietat Intel·lectual davant qualsevol eventual vulneració per part dels proveïdors de Serveis de la Societat de la Informació, sempre fidel als principis d'objectivitat i proporcionalitat. En aquest sentit, la Comissió serà competent per interrompre la prestació de serveis o retirar els continguts que entengui que vulnerin aquests drets de Propietat Intel·lectual, sempre i quan el prestador d'aquests serveis actuï amb ànim de lucre, o que aquests continguts siguin susceptibles de causar un dany patrimonial.

Podem dir per tant, que la Llei Sinde atorga al Ministeri la potestat de decidir si des d'una pàgina web s'estan o no vulnerant drets de Propietat Intel·lectual.

2.4. Composició de la Comissió de Propietat Intel·lectual

Com hem dit abans, la Comissió de Propietat Intel·lectual, és un òrgan col·legiat, és a dir, format per un grup de membres, els quals prenen les decisions de forma conjunta, i amb potestat i àmbit d'actuació estatal. La raó de tenir un àmbit d'actuació nacional és perquè la pròpia naturalesa global d'aquests Serveis de la Societat de la Informació no són susceptibles de fraccionament territorial, per la impossibilitat d'establir en aquests casos el punt de connexió a l'entorn digital.

En aquest sentit, la Comissió de Propietat Intel·lectual, actuarà per mitjà de dues Seccions:

- La **Secció Primera** exercirà les funcions de mediació i arbitratge que li atribueix la Llei, i estarà formada per 3 membres nomenats pel Ministre de Cultura (a proposta dels Subsecretaris dels Ministeris d'Economia i Hisenda, Cultura i Justícia), per un període

de 3 anys, entre experts de reconeguda competència en matèria de propietat intel·lectual. Mitjançant ordre ministerial conjunta dels Ministeris d'Educació, Cultura i Esports i per un President, nomenat pels Ministeris de Cultura, d'Economia i d'Hisenda. Encara que aquesta secció ja existia amb anterioritat a la reforma, la seva ampliació del seu àmbit de competències, reforça el seu paper com a instrument idoni per a la resolució extrajudicial de controvèrsies.

- La **Secció Segona** vetllarà per la salvaguarda dels drets de propietat intel·lectual enfront a les vulneracions per part dels responsables dels Serveis de la Societat de la Informació, actuant sempre conforme als principis d'objectivitat i proporcionalitat. Aquesta segona secció, sota la presidència del Subsecretari del Ministeri de Cultura o persona en la que aquest delegui, es compondrà de 4 vocals: un vocal del Ministeri de Cultura, un vocal del Ministeri d'Indústria, un vocal del Ministeri d'Economia i Hisenda, i un vocal del Ministeri de la Presidència.

2.5. Regles de funcionament de la Secció Primera de la Comissió de Propietat Intel·lectual

a) En la seva funció de mediació:

- i. Col·laborant en les negociacions de les parts, en cas que no s'arribi a formalitzar un contracte entre elles, en relació a aquelles matèries directament relacionades amb la gestió col·lectiva de drets de propietat intel·lectual. També, de cara a autoritzar la distribució per cable d'una emissió de radiodifusió, per falta d'acord entre les parts (titulars de drets de P.I. i les empreses de distribució per cable).
- ii. Presentant propostes a les parts. Aquestes propostes es consideraran acceptades per les parts, si en el termini de 3 mesos ninguna de les parts manifesta la seva oposició.

b) En la seva funció d'arbitratge:

- i. Donant solució, prèvia submissió de les parts (voluntari i per escrit) als conflictes entre entitats de gestió, entre els titulars de drets i les entitats de gestió, o entre les entitats de gestió i les associacions d'usuaris del seu repertori o les entitats de radiodifusió o de distribució per cable.
- ii. Fixant una quantitat substitutòria de les tarifes generals, en el cas que ho sol·liciti la pròpia entitat de gestió afectada, una associació d'usuaris, o una entitat de radiodifusió.

La decisió de la Comissió tindrà caràcter vinculant i executiu per les parts. Això vol dir que la decisió serà d'obligat compliment per a les parts, i a més a més, es podrà sol·licitar el seu compliment davant els Jutjats i Tribunals.

- c) En la seva funció de fixació de quantitats substitutòries de tarifes, la Comissió farà una valoració del criteri d'utilització efectiva per part de l'usuari del repertori de titulars i obres que gestionen les entitats i la rellevància i utilització en el conjunt de l'activitat de l'usuari.

2.6. Les regles de funcionament de la Secció Segona de la Comissió

Com hem assenyalat abans, la gran novetat de la Llei Sinde és la creació d'aquesta Secció Segona, amb potestats per a la salvaguarda dels drets de Propietat Intel·lectual enfront la seva vulneració per part dels responsables de Serveis de la Societat de la Informació.

Per a dur-ho a terme, s'estableix un procediment de naturalesa mixta, administratiu i judicial, que requereix la intervenció del Jutjat Central de lo Contenciós Administratiu, per garantir el respecte als drets fonamentals que es puguin veure afectats. Aquest procediment, va dirigit únicament contra els prestadors de serveis de la Societat de la Informació que, amb ànim de lucre directe o indirecte, vulnerin drets de Propietat Intel·lectual. Per tant, no s'inclouen els sistemes d'intercanvi d'arxius entre particulars, anomenats "*peer to peer*".

La Secció Segona, per a donar compliment a les seves funcions, tindrà potestat per a:

- a) Adoptar mesures perquè **s'interrompi la prestació d'un Servei de la Societat de la Informació** que vulneri drets de propietat intel·lectual.
- b) Adoptar mesures per **retirar els continguts** que vulnerin drets de Propietat Intel·lectual, sempre i quan, el prestador, directa o indirectament, actuï amb ànim de lucre, o hagi causat o pugui causar un dany patrimonial.

El procediment sempre s'iniciarà a instància de part. És a dir, pel titular dels drets suposadament vulnerats o per aquell que tingui el seu exercici encomanat, com per exemple les entitats de gestió. En cap cas, la Comissió podrà actuar d'ofici.

Aquest sol·licitant haurà d'acreditar que és el titular dels drets, identificar clarament les obres que s'estan explotant sense la seva autorització, el nom de domini i la URL en la que s'estan oferint, a través del model oficial que s'acompanya a l'Annex IV del Reglament.

2.7. Procediment de salvaguarda dels drets de Propietat Intel·lectual

- **Identificació del responsable mitjançant la localització del Servei de la Societat de la Informació:**

En cas que el responsable de la pàgina web no estigui suficientment identificat, la Comissió haurà d'obtenir en un termini de 24 hores, una autorització judicial (del Jutjat Central del Contenciós Administratiu) per a poder dur a terme aquesta identificació.

- **Iniciació del procediment: Requeriment i Al·legacions:**

Un cop identificat al responsable de la pàgina web, la Comissió dictarà un acord d'inici del procediment que es notificarà al responsable de la pàgina web, on requerirà al prestador de serveis de la informació, perquè en un termini màxim de 48 hores:

- i. Retiri voluntàriament els continguts declarats com a infractors a l'acord d'inici del procediment, o
- ii. Realitzi les al·legacions i proposi les proves que consideri oportunes sobre l'autorització d'ús que tindria o sobre l'aplicabilitat d'un límit al dret de propietat intel·lectual.

En el primer cas (retirada voluntària), i prèvia autorització judicial, es donaria per acabat el procediment.

En el segon cas (presentació d'al·legacions i proposició de prova), es practicarà per part de la Comissió, aquesta pràctica de la prova en un termini de 2 dies, i es donarà trasllat de la mateixa a les parts per a poder presentar conclusions en un termini màxim de 5 dies.

En aquesta fase del procediment, on el responsable de la pàgina web podrà presentar les seves al·legacions, en general, la utilització no autoritzada d'obres alienes, només serà lícita si es pot emparar en alguns dels límits dels drets d'autor previstos a la Llei de Propietat Intel·lectual, o si l'obra en qüestió hagués caigut al domini públic.

- **Resolució i execució:**

Com hem avançat en el punt 2 anterior, la Comissió, un cop practicada la prova i exposades totes les consideracions, emetrà una resolució en el termini màxim de 3 dies.

La resolució, on es declararà si ha quedat acreditada l'existència o inexistència d'una vulneració de drets de Propietat Intel·lectual, es notificarà tant al responsable de la pàgina web (del prestador de Serveis de la Societat de la Informació), com a aquells prestadors de serveis d'intermediació que puguin col·laborar en l'execució de la mesura a prendre en cas d'incompliment.

En cas de que sí quedi acreditada, la Comissió ordenarà al responsable, la retirada dels continguts que vulnerin drets de Propietat Intel·lectual, o la interrupció de la prestació del servei de la societat de la informació que vulneri els esmentats drets objecte del

procediment. El responsable de la pàgina web, haurà de donar compliment a la resolució, en un termini de 24 hores des de la seva notificació.

En el supòsit que el responsable no acatés voluntàriament, en el termini de 24 hores, la resolució dictada per la Secció Segona de la Comissió, s'haurà de procedir a l'execució forçosa. En aquest cas, la Comissió es dirigirà al Jutjat Central del Contenciós Administratiu competent per tal que dicti un Auto autoritzant o denegant l'execució de les mesures imposades per la resolució. Aquest Auto, el dictarà atenent a la possible afectació dels drets a la llibertat d'expressió i informació del titular de la pàgina web.

2.8. Conclusió

Resulta complicat fer una conclusió de tot el que ha suposat l'aprovació de la Llei Sinde sense fer cap valoració personal o judici de valor al respecte.

De fet, com es pot veure, es tracta d'una regulació que enfronta interessos contraposats i on també entren en joc de forma directa o indirecta alguns dels drets fonamentals reconeguts a la Constitució Espanyola. Per tant, no és d'estranyar que ambdues parts del conflicte estiguin cada cop més allunyades d'arribar a un punt de trobada.

En qualsevol cas, a nivell legal, la Llei Sinde representa un instrument legal per tractar de reduir la vulneració sistemàtica que els titulars de drets de propietat intel·lectual pateixen a Internet.

3. Llei 21/2014, de 4 de novembre, per la qual es modifica el Text Refós de la Llei de Propietat Intel·lectual, aprovat per Reial Decret Legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, i de la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'Enjudiciament Civil

En aquest darrer punt, m'agradaria fer-vos un breu resum de les últimes novetats derivades de la recent reforma parcial de la Llei de Propietat Intel·lectual en vigor des del dia 1 de gener de 2015.

Aquesta reforma, està pensada per tindre una vigència curta en el temps atès que concedeix al Govern un (1) any per aprovar una reforma integral de la Llei. Per tant, és només el primer pas cap a un nou marc jurídic regulador dels drets de propietat intel·lectual a Espanya.

La reforma se centra en cinc grans blocs:

1. La còpia privada

2. Entitats de gestió

3. Millora dels mitjans de tutela de la propietat intel·lectual a Internet

4. Modificació de l'article 138 "Infracció Indirecta"

5. "Taxa Google" o "Cànon AEDE"

Anem a resumir-los breument:

➤ **LA CÒPIA PRIVADA (MODIFICACIÓ ART. 31.2 LPI)**

El legislador modifica l'Article 31.2 de la Llei de Propietat Intel·lectual, restringint de forma substancial els supòsits d'aplicació del límit de còpia privada, que s'aplicarà únicament quan concorrin les següents circumstàncies:

- e) Les còpies les realitzi una persona física per al seu ús privat, no professional ni empresarial i sense finalitats directa o indirectament comercials.
- f) A partir d'obres adquirides mitjançant compravenda o a les quals hagi accedit a través d'actes de difusió lícita (la difusió d'un programa de televisió o ràdio).
- g) No es faci una utilització col·lectiva ni lucrativa.
- h) Queden exclosos de la còpia privada el streaming, les bases de dades i els programes d'ordinador.

En definitiva, la reforma consolida el sistema de pagament i restringeix les possibilitats de que els ciutadans puguin realitzar còpies privades de forma lícita, considerant només copia privada aquella que es faci per una persona física i per un ús exclusivament privat, sempre que hagi estat obtinguda d'una font lícita adquirida mitjançant compravenda mercantil o les que es facin a partir d'un acte de comunicació pública autoritzat.

En resum, com podeu veure, la reforma restringeix substancialment el límit de còpia privada excloent les noves formes d'explotació digital, com el streaming o la posada a la disposició de continguts a Internet, la compensació equitativa del qual, com s'ha comentat al primer punt, es continuarà pagant als titulars de drets de propietat intel·lectual amb càrrec als Pressupostos Generals de l'Estat. Aquesta forma de compensació està pendent de ser revisada pel Tribunal de Justícia de la Unió Europea qui haurà de pronunciar-se sobre la seva adequació al Dret de la Unió Europea.

➤ **ENTITATS DE GESTIÓ**

La reforma inclou mesures per millorar la transparència i el control de les entitats de gestió per part del Ministeri de Cultura.

En aquest sentit, podem destacar les següents mesures:

- a) Catàleg d'obligacions de les entitats de gestió enfront de les Administracions Públiques i els seus associats, especialment, en relació a la necessitat de rendició de comptes.
- b) Règim d'infraccions i sancions administratives per incompliment de les seves obligacions.

- c) Ampliació de les competències de la Secció Primera de la Comissió de Propietat Intel·lectual mitjançant l'atribució de la funció de determinar les tarifes en cas de falta d'acord de les parts.
- d) Creació d'un mecanisme de finestreta única com a mitjà de facturació i pagament, pel qual s'obliga a les entitats de gestió a nomenar a una persona jurídica privada encarregada de centralitzar aquestes operacions.

➤ **MILLORA DELS MITJANS DE TUTELA DE LA PROPIETAT INTEL·LECTUAL A INTERNET**

La reforma adopta noves mesures per lluitar contra la pirateria a internet amb l'objectiu de facilitar la persecució d'infraaccions de propietat intel·lectual per part de la Secció Segona de la Comissió de Propietat Intel·lectual en l'anomenat procediment de la "Llei Sinde".

La principal novetat és que es perseguiran aquelles pàgines webs que facilitin enllaços a continguts il·lícits de forma activa i no neutral. Així mateix, s'eleven les sancions administratives en cas d'infracció dels drets de propietat intel·lectual i també es reforcen les obligacions de col·laboració dels intermediaris de serveis de la societat de la informació, incloent, als prestadors de serveis de pagaments electrònics i de publicitat. La Secció Segona podrà requerir-los la suspensió del corresponent servei que facilitin al prestador infractor.

Aquestes mesures tenen com a objectiu principal, bloquejar el finançament del prestador de serveis de la societat de la informació declarat infractor. Aquesta estratègia contra la pirateria ha adquirit el sobrenom de "*follow the money*", això és, que persegueix ofegar financerament als infractors de drets de propietat intel·lectual.

➤ **INFRACCIÓ INDIRECTA (MODIFICACIÓ ART. 138)**

La nova Llei incorpora a nous "responsables de la infracció". Aquesta nova figura inclourà com a responsables a aquells que indueixin amb dol aquesta conducta infractora; qui cooperi amb la mateixa coneixent la conducta infractora, i a qui, tenint un interès econòmic directe en els resultats de la conducta infractora, compti amb una capacitat de control sobre la conducta de l'infractor.

No obstant l'anterior, els intermediaris de serveis de la societat de la informació continuaran estant exclosos de responsabilitats de la infracció dels drets de propietat intel·lectual, tret que, tenint coneixement efectiu de la infracció, no actuïn de forma diligent en la retirada dels continguts infractors.

➤ **TAXA "GOOGLE" O CÀNON "AEDE" (MODIFICACIÓ ART. 32.2 LPI)**

Aquest Article, regula la coneguda com "Taxa Google" o "Taxa AEDE" (Asociación de Editores de Diarios Españoles", el qual preveu el pagament d'una compensació obligatòria i irrenunciable als editors de premsa per l'agregació de "fragments no significatius" de continguts que tinguin una finalitat informativa, de creació d'opinió pública o d'entreteniment.

La taxa repercuteix en els agregadors de continguts online com podria ser Google News, per compensar els continguts que aquests enllacen dels mitjans de comunicació de premsa d'AEDE, taxa que es considera irrenunciable i de gestió col·lectiva obligatòria.

Aquesta taxa es configura com un límit als drets exclusius de propietat intel·lectual, de manera que els agregadors de continguts no hauran de demanar autorització prèvia als editors per agregar fragments no significatius de les seves notícies, però hauran de pagar una compensació equitativa.

En aquest sentit, s'entendrà subjecte a pagament: ***“la posada a disposició del públic de fragments no significatius de continguts, que aquests continguts hagin estat divulgats en publicacions periòdiques o en llocs web d'actualització periòdica i que aquests continguts tinguin finalitat informativa, de creació d'opinió pública o d'entreteniment”***.

La compensació és de gestió col·lectiva obligatòria i té caràcter irrenunciable.

➤ **CITES I RESSENYES I IL·LUSTRACIONS AMB FINALITATS EDUCATIVES O DE RECERCA CIENTÍFICA (MODIFICACIÓ Art. 32.3, 32.4, 32.5)**

La nova redacció de l'Article 32 introdueix l'excepció que permet l'explotació de petits fragments d'obres, o obres aïllades de caràcter plàstic o fotogràfic, dins d'un context educatiu, sense necessitat en aquest cas de disposar de la prèvia autorització per part del titular de drets, partint de determinades particularitats que hauran de tenir-se en compte.

➤ **OBRES D'AUTOR DESCONEGUT (MODIFICACIÓ Art. 37 Bis)**

L'obra òrfena, és aquella obra en la qual els seus titulars de dret no estan identificats o, d'estar-ho, no s'han pogut localitzar havent dut a terme una cerca diligent dels mateixos.

D'acord amb l'Art. 37 Bis de la llei, els centres educatius, museus, biblioteques, entre d'altres, podran reproduir aquest tipus d'obres sempre que la seva reproducció es faci sense ànim de lucre i amb la finalitat d'aconseguir objectius relacionats amb la seva missió d'interès públic, en particular, la conservació i restauració de les obres que figurin en la seva col·lecció i la facilitació de l'accés a la mateixa amb finalitats culturals i educatius:

- ✓ Obres cinematogràfiques o audiovisuals, fonogrames i obres publicades en forma de llibres, periòdics, revistes o un altre material imprès que figurin en les col·leccions de centres educatius, museus, biblioteques i hemeroteques accessibles al públic, així com d'arxius, fonoteques i filmoteques.
- ✓ Obres cinematogràfiques o audiovisuals i fonogrames produïts per organismes públics de radiodifusió fins al 31 de desembre de 2002 inclusivament, i que figurin en els seus arxius.

Les obres òrfenes es podran utilitzar sempre que hagin estat publicades per primera vegada o, mancant publicació, hagin estat difoses per radiodifusió per primera vegada en un Estat membre de la Unió Europea.

Gràcies. Raquel Pérez Mayoral.